

A János-legelő és a történelem

Sepel lovász faluja ♦ Szelencékben eltartható
Költözik a tölténygyár

CSEPEL MIÓTA ÉS MIÉRT CSEPEL...? EGY ELKÉPZELT KVIZJÁTEKBAN VAJON HÁNYAN TUDNÁK PONTOSAN ÉS AZONNAL FELELNI: CSEPEL-SZIGETET KÖZVETLENÜL A HONFOGLALÁS UTÁN, MÉG AZ ÁLLAMALAPÍTÁS ELŐTT MEGSZÁLLTÁK A MAGYAROK. ARPÁD VEZÉR SZÉKHELYE — ANONYMUS SZERINT — EGY IDEIG ITT VOLT. A FEJEDELEM LOVÁSZAI MESTERÉNEK, BIZONYOS KUNT, EGY IGEN BÖLCS SEPEL NEVŰ FÉRFIT NEVEZETT KI.

Szabályszerű szerződés

Egyébként Csepel szigeti falu jellege 1872-ben szűnt meg, amikor a soroksári Duna-ágban felépült a gát és zsilip. Nem kellett többé az időjárástól függően, réven átkelni Pestre. A kisközségnek 1890-ben 2246 lakosa volt.

1882. március 9-én két fiatalember, Weiss Berthold és Manfréd, a kerületi elöljáróságtól „szelencékben eltartható” húskonzerv készítésére kért engedélyt. Kisüzemük az év júniusában, a Soroksári út bal oldalára, a Közvágóhid és a vasúti töltés közötti telekre költözött. Gyártották a konzervhez szükséges bádogdobozokat is, sőt — ugyanazon berendezéssel — készítettek töltényhüvelyeket és tölténytárat.

A tölténygyárban 1890-ben robbanás történt. A tulajdonosok ezért üzemüket a kevésbé lakott, Budapesttől nem messze fekvő Csepel-

szigetre helyezték át. A János-legelőn öt hold telket béreltek. A telken egy kisebb favázas épületet emeltek. Itt eleinte 30 férfi és 100 nő dolgozott. 1916 kora őszén már 22 ezer munkást foglalkoztattak Weiss Manfréd üzemeiben, az első világháború végén pedig 28 ezret.

A Weiss Manfréd Rt. bevallott tiszta nyeresége 1916-ban 12 millió korona. 1918 őszén Weiss Manfréd bárói méltóságot kapott. 1944 nyarán Weiss Manfréd veje, a kapitalista dinasztia akkori feje, Chorin Ferenc és Kurt Becher, Himmler, az SS gazdasági szakértője, szabályszerű szerződést írt alá. Eszerint a németeknek Chorinék átadják a vagyont, és cserébe a Weiss-család tagjai semleges területre, Svájcba és Portugáliába utazhatnak. Az SS Weisséknek 600 ezer dollárt és 250 ezer márkát biztosított.

Budapestre vonatkozó újságcikkek			
Szerző:			
Cím: <i>A János-legelő és a történelem</i>			
Forrás: <i>Élet, Szilop</i>			
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)
	<i>1966. márc. 26.</i>		
OSZTÁLYOZÁS			
Tárgy	<i>91 (439 Bp) 09</i>		
Hely			
Idő	<i>V — 1944</i>		
Személy			
Helyszám			

Ásókkal kezdték

Csepelt 1945. január 9-én szabadították fel a szovjet csapatok. A gyár 520 ezer négyzetméter beépített munkaterületéből csak 210 ezer négyzetméter volt használható. A németek és a nyilasok 10 368 tonna nyersanyagot hurcoltak el, jórészt rezet, horganyt, ónt. A menekülő fasiszták a Kvassay- és a Gubacsi-híd felrobbantásával elvágták az összeköttetést Csepel-sziget és a főváros között. A hadianyagüzem 80 százaléka, a gépgyár 70 százaléka, a traktorüzem 65 százaléka megsemmisült. Elpusztult a rézelektrolizáló üzem és a repülőgépgyár is. Az összes kár 389 millió pengő. A kikötő, az olajfinomító, a papírgyár és a Csepeli Posztógyár nagy része is romokban hevert. A Nemzeti- és Szabadkikötő partfalának 27 százaléka megrongálódott, a fedett rak táarak 62 százaléka elégett.

1945 január végén már ötezer csepeli munkás dolgozott. A szovjet hadsereg megrendelésére készítettek 75 ezer gyalogsági és 75 ezer utászásót, 30 ezer csákányt, 25 ezer baltát. Később jutott a lakosságnak eke, ekealkatrész, huzal, lópatkószeg, edény, pertóleumfűző, kályha, tűzhely. 1945 március eseménye: a csepeli MKP-szervezet felhívása a máju-

si munkaversenyre. (A munkások Csepelen először 1899-ben ünnepelték a község ha-